

Livsmedelsverkets syn på den framtida livsmedelskontrollen

Kristina Ohlsson, stf generaldirektör och chef för avdelningen för råd och reglering, Livsmedelsverket

2025-05-06

Livsmedelskontrollens syfte

- Maten vi äter är säker
- Vi blir inte lurade
- Främja handeln inom EU

En kontroll i utveckling

- Effektiv
- Riskbaserad
- Likvärdig
- Underlättar för företagen att göra rätt

Positiva trender

- Inriktning på allvarligare avvikelser
- Andelen högriskanläggningar som kontrolleras har ökat.
- Ökad samverkan mellan kontrollmyndigheter
- Enligt NKI är företagen nöjda med majoriteten av kommunernas livsmedelskontroll

Fortfarande skillnader mellan kontrollmyndigheter

Stora variationer när det gäller

- Kontrollavgifter
- Frekvens av kontroller
- Kontrollens upplägg och innehåll
- Hur brister hanteras

Fokusområden för livsmedelskontrollen 2026–2029

1. Riskbaserad och likvärdig kontroll
2. Spårbarhet
3. Beredskap

Ny riskklassningsmodell

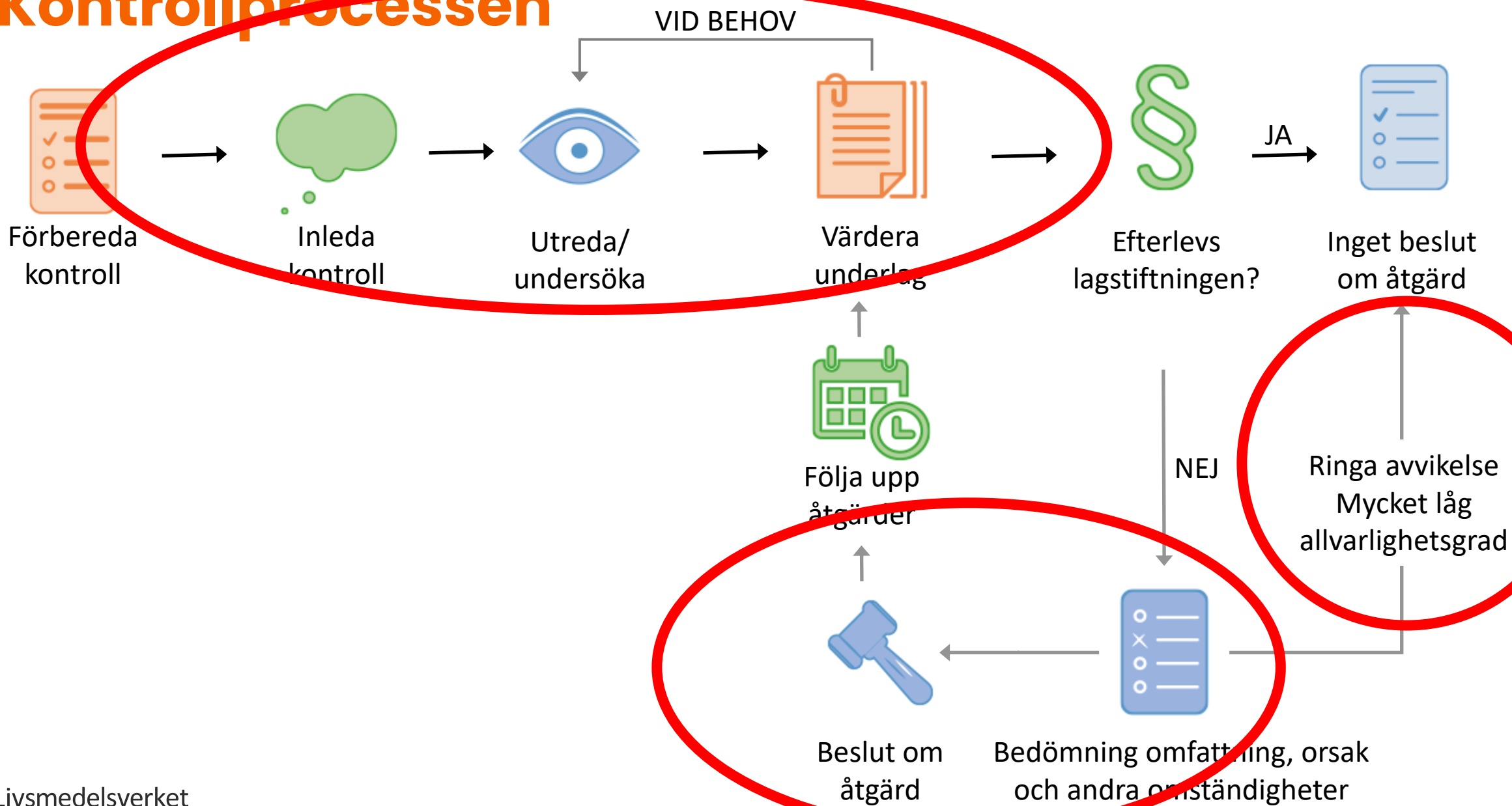
- Förväntas ge en mer riskbaserad och effektiv kontroll
- God efterlevnad av lagstiftningen ger reducerad frekvens av inspektioner
- Certifierade företag får reducerad frekvens av inspektioner

Ny riskklassningsmodell – preliminära siffror

1. Minskad kontrolltid i sista led (säljer till slutkonsument): **- 40%**
2. Ökad kontrolltid i tidigare led (säljer till företag): **+ 60%**
Stämmer med önskat utfall.
3. För kontaktmaterialverksamheter ser vi en ökning av kontrolltiden, vilket är ett resultat av att kontrollen har kommit igång. **(ökande)**
4. För dricksvattenanläggningar har ingen förändring skett. **+/- 0 %**
5. Kostnader för planerad kontroll: **- 20 %**
(En minskning med ca 73 miljoner kronor)

Kontrollprocessen

Kompetens

- Utmaning rekrytera och behålla kompetens personal
- Gäller både chefer och inspektörer
- Kräver arbete och uppmärksamhet
- Digitala utbildningar och samarbete

Myndigheterna har en viktig roll i att underlätta för företagen

- Myndigheterna behöver agera som partners
- Grund av ömsesidigt förtroende
- Företagen förväntar sig råd och stöd i samband med kontrollen

Hur arbetar Livsmedelsverket med livsmedelsfusk?

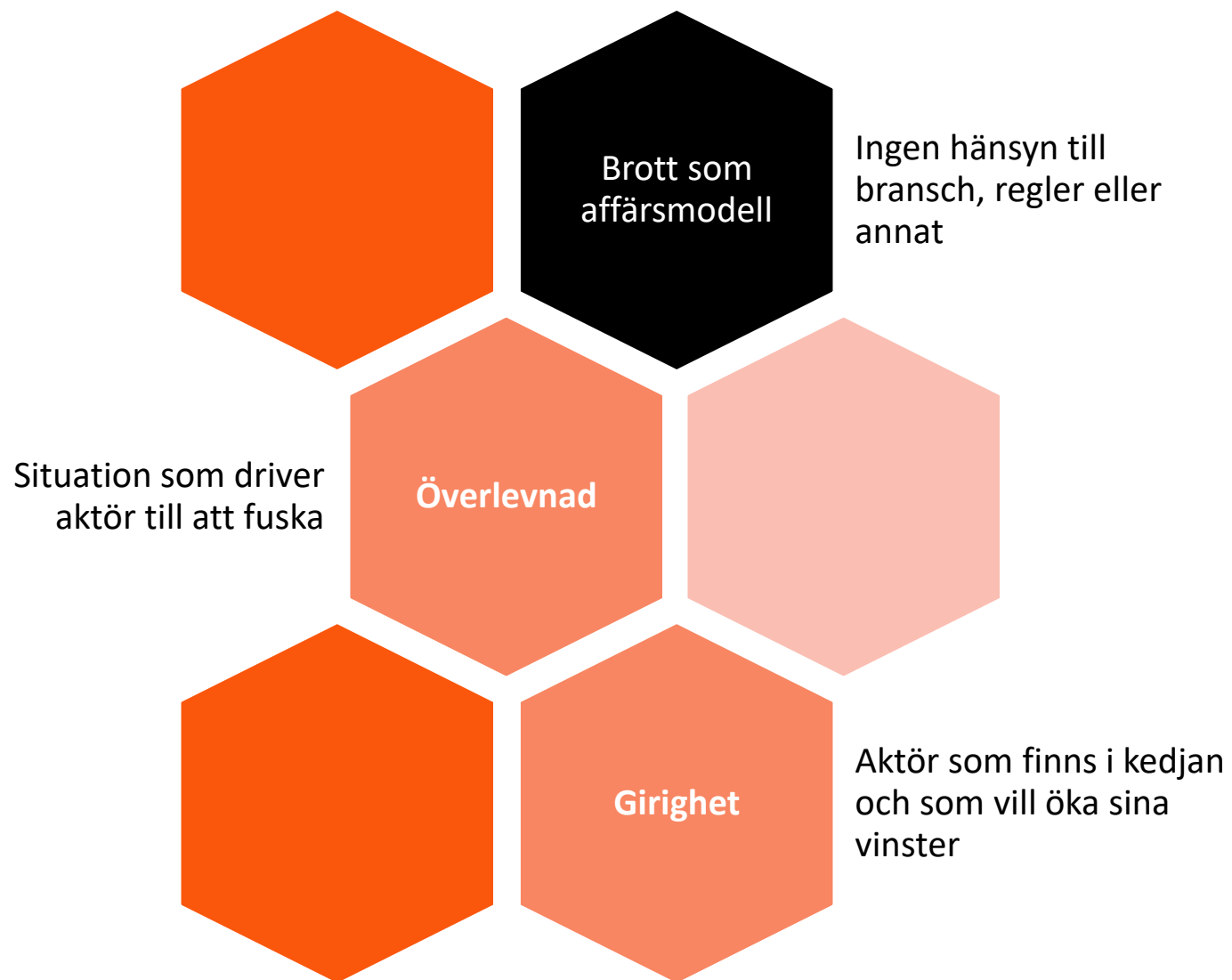
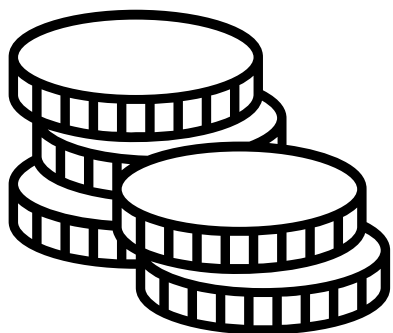
De flesta företag vill göra rätt

- Företag som följer reglerna för de tycker det är viktigt
- Företag som följer reglerna för att de måste
- **Aktörer som medvetet inte följer lagar och regler**

Vill eller försöker att följa lagar och regler

Drivkraften hos oseriösa aktörer och brott som affärsmodell

Gängkriminella använder företag, bland annat livsmedelsföretag

Brotten som gängkriminella begår i företag

Här pekar Sara Persson, brottsförebyggande specialist, ut tre branscher där Ekobrottsmyndigheten har svårt att komma åt gängkriminellas företag:

Branscherna som bolagen är verksamma i:

Taxi: 3

Resor: 1

Kapital/investering/konsult: 8

Bygg: 8

Enskild firma: 19

Bil: 3

Restaurang: 2

Vård: 2

Musik: 6

Gym: 1

Logistik: 2

Livsmedel: 5

Elektronik: 2

Frisör: 4

Tillverkare: 2

Totalt antal bolag: 68

Skatteverket ska få koll på gängkriminellas bolag

Skatteverket har svårt att urskilja vilka personer som döljer sig bakom företagen. De använder ofta olika identiteter och nu vill myndigheten få bättre koll på dem.

Regeringsuppdrag insatser mot fusk

Livsmedelsverket har fått fortsatta medel för att öka arbetsinsatser mot livsmedelsfusk under 2025-2030 genom Livsmedelsstrategin 2.0

Skapa bättre förutsättningar för kontrollmyndigheterna att kontrollera livsmedelsfusk

Förutsättningar för upptäcka livsmedelsfusk

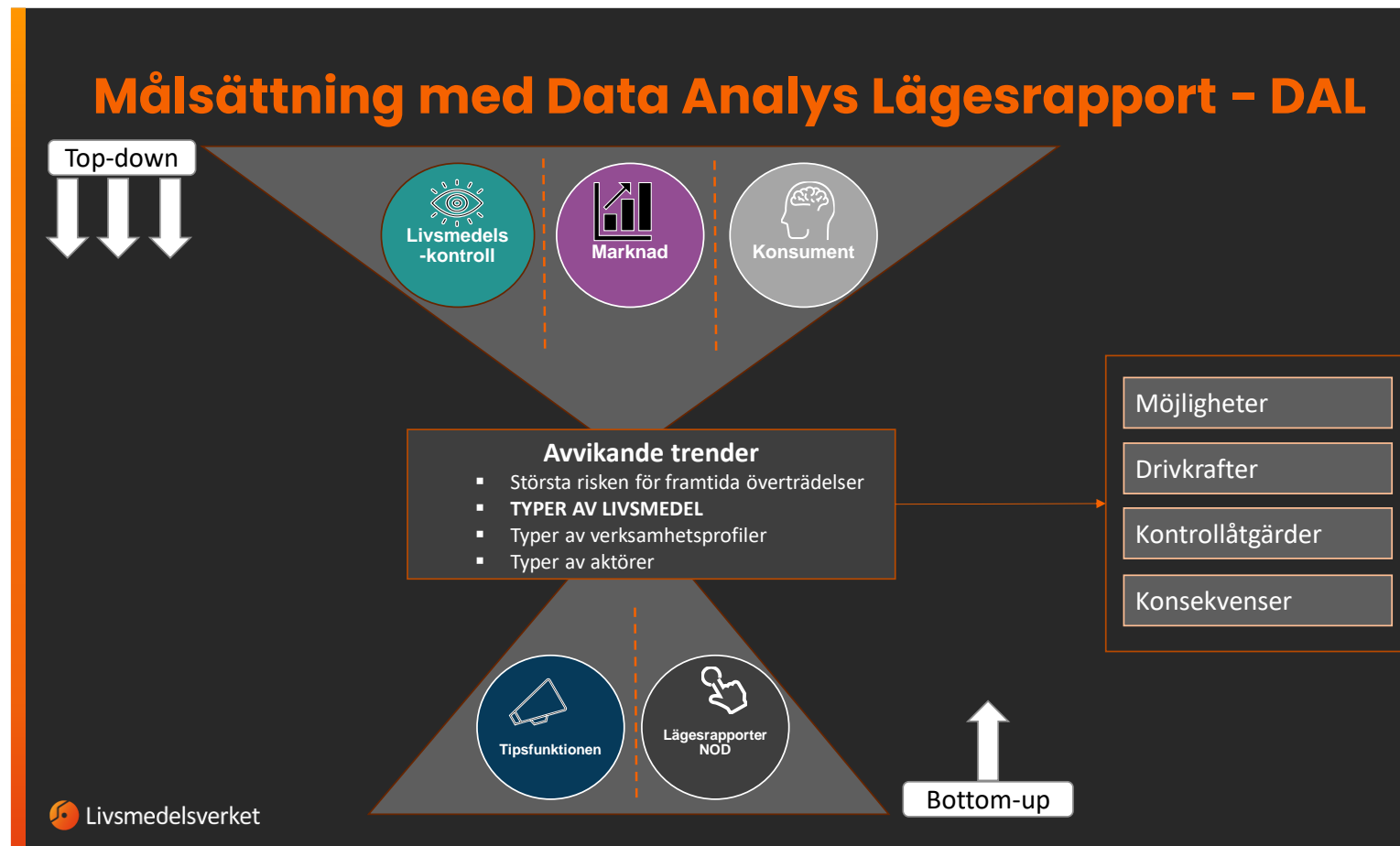
- Tydliggöra livsmedelskontrollens uppdrag att utföra kontroll för att upptäcka fusk.
- Skapa förutsättningar att utföra kontroll genom:
  - Vägledande texter på Kontrollwiki
  - Uppdaterad, gratis E-utbildning
  - Webinarserie
  - Arbetsrum på Livstecknet
- Övning "Tänk som en fuskare"

Styrning och uppföljning

- Tydliggöra livsmedelsfuskkontroller i
  - i den nationella kontrollplanen (NKP)
  - i myndighetsrapporteringen
- Styra och leda kontrollinsatser med olika kontrollmyndigheter

Förbättra kunskapsläget och ha möjlighet kunna prioritera riskbaserat

- Långsiktigt öka kunskapsläget:
- samla in och aggregera data
- omvärldsbevakning
- Arbeta datadrivet för att analysera var de **största hoten och riskerna för livsmedelsbedrägeri** finns för att rikta kontrollen och uppnå störst effekt

Samarbete med livsmedelsbranschen och andra myndigheter

- Kunskapshöjande insatser och dialog med delar av livsmedelsbranschen
- Samarbete med andra myndigheter med ansvar för kontroll i jordbrukskedjan (Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen)
- Andra myndigheter utanför livsmedelskedjan och livsmedelskontrollen

Livsmedelsverkets fortsatta arbete med livsmedelsbedrägeri och brott i livsmedelskedjan

- Fortsatt satsningar genom Livsmedelsstrategi 2.0 – insatser mot livsmedelsfusk
- Livsmedelsverket är nätverksmyndighet i satsningen mot organiserad brottslighet
- Regeringsuppdrag att se över brottsförebyggande arbete

Vi inväntar också:

- Fuskutredningen: Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan SOU 2024:44

Livsmedelsverket